

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

16 липня 2019 р.

Київ

№ 497-р

Про визнання підтримки суб'єктів господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 11.07.2019 № 5-01/4211-п про розгляд повідомлення про державну допомогу Полтавської міської ради, яке надійшло на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 21942 (вх. № 334-ПДД від 13.05.2019) та додаткову інформацію, яка надійшла на Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 22164 (вх. № 372-ПДД від 29.05.2019), що було подано на виконання статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04.03.2016 № 2-рп та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04.04.2016 за № 501/28631, зі змінами, затвердженими розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13.09.2018 № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1337/32789,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) На Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 21942 (вх. № 334-ПДД від 13.05.2019) Полтавською міською радою відповідно до статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» було подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення).
- (2) Комітетом листом від 20.05.2019 № 500-29/05-6430 Повідомлення залишено без руху та запитано додаткову інформацію. На Портал державної допомоги за реєстраційним номером у базі даних 22164 (вх. № 372-ПДД від 29.05.2019) надійшла відповідь на лист без руху від Полтавської міської ради.

2. ВІДОМОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЯ ВІД НАДАВАЧІВ ПІДТРИМКИ

2.1. Надавач підтримки

- (3) Полтавська міська рада (36000, м. Полтава, вул. Соборності, 36, ідентифікаційний код юридичної особи 24388285).

2.2. Отримувач підтримки

- (4) Комунальне підприємство «Полтаваелектроавтотранс» Полтавської міської ради (далі – КП «Полтаваелектроавтотранс») (36014, м. Полтава, вул. С. Халтуріна, 10, ідентифікаційний код юридичної особи 03328511).

2.2. Мета (ціль) підтримки

- (5) Метою (ціллю) підтримки є:

- виконання загальнодержавних програм розвитку;
- оновлення інфраструктури електротранспорту та тролейбусного депо;
- підвищення рівня безпеки перевезень мешканців та гостей міста;
- забезпечення якісного обслуговування пасажирів;
- покращення екологічної ситуації та збереження соціально значущого виду транспорту;
- оновлення застарілого парку рухомого складу КП «Полтаваелектроавтотранс».

2.3. Очікуваний результат

- (6) Очікуваним результатом є:

- закупівля до 40 одиниць нових тролейбусів, супутнього ремонтного й діагностичного обладнання до них;
- модернізація інфраструктури міського електричного транспорту та реконструкція депо.

2.4. Форма підтримки

- (7) Гарантія.

2.5. Обсяг підтримки

- (8) Місцева гарантія забезпечує виконання зобов'язань позичальника за кредитним договором, укладеним із кредитором, основними умовами якого є:
обсяг та валюта кредиту – 10 000 000 євро або еквівалент національної валюти за офіційним курсом Національного банку України на дату зарахування коштів на рахунок позичальника;
строк кредиту – 13 років;
гарантія покриває 100 відсотків кредитної суми.
Плата позичальника за отримання місцевої гарантії встановлена в розмірі однієї гривні в місяць на строк надання кредиту.

2.6. Підстава для надання підтримки

- (9) Бюджетний кодекс України.
- (10) Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
- (11) Закон України «Про міський електричний транспорт».
- (12) Постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2012 № 541 «Про затвердження Порядку надання місцевих гарантій».

- (13) Рішення Полтавської міської ради від 25.04.2019 «Про надання гарантії Полтавської міської ради для забезпечення виконання боргових зобов'язань комунального підприємства «Полтаваелектроавтотранс» Полтавської міської ради за кредитом Європейського банку реконструкції та розвитку для реалізації інвестиційного проєкту «Оновлення тролейбусного парку м. Полтава».
- (14) Рішення Виконавчого комітету Полтавської міської ради від 12.04.2019 № 71 «Про затвердження висновку щодо доцільності залучення кредиту КП «Полтаваелектроавтотранс» від Європейського банку реконструкції та розвитку під гарантію Полтавської міської ради для реалізації інвестиційного проєкту «Оновлення тролейбусного парку м. Полтава».
- (15) Договір про погашення заборгованості перед територіальною громадою міста Полтава за виконання гарантійних зобов'язань від 24.04.2019 № 27.
- (16) Проєкт договору гарантії, відшкодування та підтримки проєкту між Полтавською міською радою та Європейським банком реконструкції та розвитку.
- (17) Проєкт Кредитного договору між комунальним підприємством «Полтаваелектроавтотранс» Полтавської міської ради та Європейським банком реконструкції та розвитку (далі – проєкт Кредитного договору).

2.7. Тривалість підтримки

- (18) З 27.09.2019 по 27.09.2031.

3. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО УМОВ НАДАННЯ ПІДТРИМКИ

- (19) Місцева гарантія Полтавської міської ради надається для забезпечення боргових зобов'язань КП «Полтаваелектроавтотранс» за кредитним договором для реалізації інвестиційного проєкту «Оновлення тролейбусного парку м. Полтава» (далі – Проєкт), впровадження якого надасть можливість здійснити модернізацію застарілого рухомого складу, поліпшити організацію пасажирських перевезень шляхом удосконалення транспортної мережі пасажирського транспорту міста, збільшити відсоток електротранспорту в міських пасажирських перевезеннях, із забезпеченням можливості здійснення перевезень осіб з інвалідністю та пасажирів пільгових категорій, зменшити загазованість центру міста та покращити екологічну ситуацію в цілому.
- (20) Умовами проєкту Кредитного договору передбачається закупівля до 40 нових тролейбусів, супутнього ремонтного й діагностичного обладнання до них, модернізація інфраструктури міського електротранспорту та реконструкція депо.
- (21) Цілями Проєкту є:
- оновлення застарілого парку рухомого складу КП «Полтаваелектроавтотранс»;
 - підвищення рівня безпеки перевезень мешканців та гостей міста, забезпечення якісного обслуговування пасажирів;
 - збереження соціально значущого виду транспорту та зменшення кількості автобусів малої місткості;
 - покращення екологічної ситуації шляхом зменшення концентрації шкідливих речовин та зменшення викидів CO₂ у повітря міським громадським транспортом;
 - оновлення інфраструктури міського електротранспорту та тролейбусного парку.

- (22) Місцева гарантія забезпечує виконання зобов'язань позичальника Проектом Кредитного договору, укладеним із кредитором, основними умовами якого є:
- обсяг та валюта кредиту – 10 000 000 євро або еквівалент національної валюти за офіційним курсом Національного банку України на дату зарахування коштів на рахунок позичальника;
 - строк кредиту – 13 років (включаючи пільговий період у 3 роки), погашення здійснюється рівними платежами кожні шість місяців (20 платежів);
 - плата за користування залученими коштами від ЄБРР складається із двох частин: шестимісячна Європейська міжбанківська ставка рол-позиції (Euribor) плюс маржа в розмірі не більше 5,75 відсотка на рік із можливістю збільшення або зменшення залежно від кредитного рейтингу міста Полтави та досягнення КП «Полтаваелектроавтотранс» показників фінансових коефіцієнтів, які задовольняють ЄБРР.
- (23) Місцева гарантія діє протягом строку дії Проекту Кредитного договору (13 років). Плата позичальника за отримання місцевої гарантії встановлена в розмірі однієї гривні в місяць на весь термін дії гарантії.
- (24) Статтею 3.01 проекту Кредитного договору передбачено, що позичальник (КП «Полтаваелектроавтотранс») повинен використовувати всі суми, позичені ним за цим Договором, на фінансування Проекту.
- (25) Статтею 5.01 проекту Кредитного договору передбачено, що позичальник (КП «Полтаваелектроавтотранс») виконує Проект відповідно до плану реалізації Проекту, який надано позичальником ЄБРР, зі всіма змінами, погодженими ЄБРР у письмовій формі, і забезпечує використання фінансування згідно з планом фінансування виключно на Проект.
- (26) Відповідно до статті 5.08 проекту Кредитного договору, крім випадків, коли інше погоджено з ЄБРР, позичальник (КП «Полтаваелектроавтотранс») має забезпечити, щоб усі товари, роботи, послуги, необхідні для Проекту та які мають фінансуватися за рахунок коштів кредиту, закуповувалися відповідно до принципів та правил ЄБРР щодо закупівель та застосовувалися такі правила:
- товари, роботи та послуги (крім послуг консультантів, які включені відповідно до статті 5.08 (с)), закуповуються через відкритий тендер;
 - у цілях підпункту (а) цієї статті процедури проведення відкритого тендера викладені в розділі 3, статтях 1, 2 та 3 принципів та правил ЄБРР щодо закупівель;
 - консультанти, які будуть найняті на роботу позичальником для надання допомоги в проведенні Проекту, будуть обрані відповідно до процедур, що викладені в розділі 3, статтях 1, 2 та 5 принципів та правил ЄБРР щодо закупівель;
 - усі контракти підлягають попередньому перегляду ЄБРР відповідно до процедур перегляду, визначених у принципах та правилах ЄБРР щодо закупівель та підлягають попередньому перегляду ЄБРР;
 - якщо відповідно до політики та процедур забезпечення законності ЄБРР визначить, що позичальник, гарант, постачальник, субпостачальник, підрядник, субпідрядник, концесіонер, консультант або субконсультант під час участі в конкурсі на укладення або укладення будь-якого договору стосовно Проекту або будь-яких передбачених ним операцій здійснив будь-яку заборонену практику, ЄБРР може оголосити цей договір таким, що не має права на фінансування та вжити будь-яку дію із забезпечення законності та будь-яку дію з розкриття;
 - позичальник забезпечує, щоб у конкурсній документації та в будь-яких договорах стосовно Проекту або будь-яких передбачених ним операцій містилися положення:

- 1) в яких стверджується, що постачальники, субпостачальники, підрядники, субпідрядники, концесіонери, консультанти або субконсультанти не повинні та не повинні уповноважувати або дозволяти будь-яким з їх посадових осіб, директорів, уповноважених працівників, афілійованих осіб, агентів або представників здійснювати будь-яку заборонену практику стосовно Проєкту або будь-яких передбачених ним операцій;
- 2) в яких надається повідомлення постачальникам, субпостачальникам, підрядникам, субпідрядникам, концесіонерам, консультантам або субконсультантам про те, що ЄБРР має право застосовувати політику та процедури забезпечення законності, у тому числі будь-яку дію із забезпечення законності та будь-яку дію з розкриття у випадку заяв про заборонену практику стосовно Проєкту або будь-яких передбачених ним операцій.

(27) Згідно із статтею 5.11 проєкту Кредитного договору позичальник (КП «Полтаваелектроавтотранс») повинен укласти із містом договір про надання транспортних послуг та повинен надалі не припиняти дію та не скасовувати договір про надання комунальних послуг, якщо він не домовиться про інше з ЄБРР у письмовій формі.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(28) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

(29) Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

(30) Відповідно до частини другої статті 1 Закону терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».

4.1. Особливості здійснення повноважень органами місцевого самоврядування під час надання гарантій

(31) Підпунктом 1 пункту «а» статті 29 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановлено, що до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження управління в межах, визначених радою, майном, що належить до комунальної власності відповідних територіальних громад.

(32) Відповідно до частини другої статті 17 Бюджетного кодексу України місцеві гарантії можуть надаватися за рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим,

відповідної міської ради для забезпечення повного або часткового виконання боргових зобов'язань суб'єктів господарювання – резидентів України, що належать до комунального сектору економіки, розташовані на відповідній території та здійснюють на цій території реалізацію інвестиційних проєктів, метою яких є розвиток комунальної інфраструктури або впровадження ресурсозберігаючих технологій.

- (33) Відповідно до частини третьої статті 17 Бюджетного кодексу України державні / місцеві гарантії надаються на умовах платності, строковості, а також забезпечення виконання зобов'язань у спосіб, передбачений законом.
- (34) Обов'язковою умовою надання місцевої гарантії є укладення договору між відповідним місцевим фінансовим органом та суб'єктом господарювання про погашення заборгованості суб'єкта господарювання перед територіальною громадою міста за виконання гарантійних зобов'язань. Істотними умовами такого договору мають бути зобов'язання суб'єкта господарювання:
- внести плату за надання місцевої гарантії;
 - надати майнове або інше забезпечення виконання зобов'язань за гарантією;
 - відшкодувати витрати місцевого бюджету, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань;
 - сплатити пеню за прострочення відшкодування зазначених витрат. Пеня нараховується за кожний день прострочення сплати заборгованості в національній валюті з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на день нарахування пені;
 - надати гаранту права на договірне списання банком коштів із рахунків суб'єкта господарювання на користь гаранта.
- (35) Державні (місцеві) гарантії не надаються для забезпечення боргових зобов'язань суб'єктів господарювання, якщо безпосереднім джерелом повернення кредитів (позик) передбачаються кошти державного (місцевого) бюджету (крім боргових зобов'язань, що виникають за кредитами (позиками) від міжнародних фінансових організацій).
- (36) Відповідно до пункту 2 Порядку надання місцевих гарантій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.05.2012 № 541 (далі – Порядок надання місцевих гарантій), місцеві гарантії надаються на підставі рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим або відповідної міської ради, яке повинно містити такі відомості:
- назву інвестиційного проєкту, для виконання (реалізації) якого залучається кредит (позика) під гарантію;
 - умови надання кредиту (позики) - обсяг, строк, відсотки за користування кредитом (позикою) та строки їх сплати;
 - строк надання гарантії;
 - розмір і вид забезпечення виконання боргових зобов'язань позичальника;
 - розмір плати за надання гарантії.
- (37) Згідно з пунктом 4 Порядку надання місцевих гарантій обсяг та умови надання місцевих гарантій погоджуються з Міністерством фінансів України шляхом надсилання Верховною Радою Автономної Республіки Крим або міською радою, що має намір надати місцеву гарантію, письмового повідомлення.
- (38) Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2016 № 70 затверджено Порядок підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації

проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями. Важливою умовою надання гарантій є укладення договору між Міністерством фінансів України (відповідним місцевим фінансовим органом) та суб'єктом господарювання про погашення заборгованості суб'єкта господарювання перед державою (Автономною Республікою Крим чи територіальною громадою міста) у випадку настання виплат за гарантією.

4.2. Послуги, що становлять загальний економічний інтерес

- (39) Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону послуги, що становлять загальний економічний інтерес, – послуги, пов'язані із задоволенням особливо важливих загальних потреб громадян, що не можуть надаватися на комерційній основі без державної підтримки.
- (40) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону, дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат на надання таких послуг.
- (41) Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода), сторони домовились, що вони застосовуватимуть статті 262, 263 (3) або 263 (4) Угоди з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.
- (42) Згідно з пунктом «с» додатка XXIII до розділу 10 Угоди послуги загального економічного інтересу визначені як «економічна діяльність, яку органи влади визначають як особливо важливу для громадян, і яка не може здійснюватися (або могла б здійснюватися за інших умов) без державного втручання. Така діяльність повинна виявляти особливий характер порівняно із загальним економічним інтересом інших видів економічної діяльності».
- (43) Згідно зі статтею 263 (4) Угоди Сторони протягом п'яти років з дати набрання чинності Угодою мають забезпечити, щоб фінансова та організаційна структура будь-якого підприємства, яке користується спеціальним чи виключним правом, наданим Україною або державою-членом Європейського Союзу, або є вповноваженим на надання послуг, що мають загальний економічний інтерес, і яке отримує компенсацію за надання публічних послуг у будь-якій формі щодо такої послуги, була коректно відображена в окремих бухгалтерських рахунках таким чином, щоб чітко відстежувалось таке:
- витрати та доходи, пов'язані з усіма товарами або послугами, щодо яких підприємству надано спеціальне або виключне право, або усіма послугами, які мають загальний економічний інтерес та які підприємство вповноважене надавати, і, з іншого боку, витрати та доходи, пов'язані з кожним іншим окремим товаром або послугою, щодо яких підприємство здійснює діяльність;
 - повна інформація щодо методів, відповідно до яких витрати та доходи призначаються або розподіляються за різними видами діяльності. Ці методи мають базуватися на принципах бухгалтерського обліку - обумовленості, об'єктивності, прозорості та послідовності відповідно до міжнародно визнаних методологій бухгалтерського обліку, зокрема калькуляції витрат за видом діяльності, та мають базуватися на даних аудиту.

- (44) Відповідно до статті 262 (4) Угоди підприємства уповноважені надавати послуги, що мають загальний економічний інтерес, або такі, які мають характер прибуткової монополії, підпорядковуються правилам, що містяться в цій частині, в тій мірі, в якій застосування цих правил юридично або фактично не перешкоджає виконанню окремих завдань, визначених для них. Розвиток торгівлі не має зазнавати впливу настільки, наскільки це суперечитиме інтересам Сторін.
- (45) Статтею 14 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – Договір ЄС) регламентовано, що Європейський Союз та держави-члени, кожен у межах своїх повноважень, повинні дбати про те, щоб підприємства, які надають послуги загального економічного інтересу, функціонували на базі таких принципів і в таких умовах, зокрема економічного та фінансового характеру, які дозволять їм виконувати свої завдання.
- (46) Відповідно до статті 106 Договору ЄС підприємства, які здійснюють послуги загального економічного інтересу, підпорядковуються правилам конкуренції в таких межах, в яких застосування цих правил не перешкоджає виконанню, юридично або фактично, дорученого їм спеціального завдання.
- (47) Додатково, відповідно до рішення Європейського суду від 24.07.2003 № C-280/00 Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, умовою застосування статті 87 (1) Договору про заснування Європейського Співтовариства є те, що державна допомога має впливати на торгівлю між державами-членами. Надання транспортних послуг на місцевому чи регіональному рівні не виключає цього критерію.
- (48) Проте державне фінансування, призначене для надання міських, замських чи регіональних транспортних послуг, не підпадає під дію цього положення, якщо таке фінансування розглядається як компенсація за послуги, що надаються суб'єктами-одержувачами для здійснення публічних обов'язків. Для застосування цього критерію мають бути виконані такі умови:
- суб'єкт господарювання повинен виконувати зобов'язання з обслуговування населення, і ці зобов'язання чітко встановлені та визначені;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, визначені заздалегідь об'єктивним і прозорим способом;
 - компенсація не є надмірною і не перевищує необхідної суми для покриття всіх або частини витрат, яких зазнає суб'єкт господарювання під час надання послуг загального економічного інтересу;
 - суб'єкт господарювання, який надає ці послуги, повинен бути обраний шляхом проведення процедури публічних закупівель. Якщо такої процедури не було дотримано, рівень необхідної компенсації визначається на основі аналізу витрат, які є типовими для цього суб'єкта господарювання і який належним чином забезпечений транспортними засобами для здійснення цих послуг, враховуючи відповідний дохід підприємства та розумний прибуток.

4.3. Вимоги до компенсації витрат, пов'язаних із послугами громадського транспорту

- (49) У статті 4 Закону України «Про міський електричний транспорт» вказано, що оплата транспортних послуг проводиться безпосередньо пасажиром та замовником.

- (50) Відповідно до частини першої статті 5 цього ж Закону основною формою транспортного обслуговування населення є перевезення трамваями і тролейбусами за маршрутами, а метрополітенем, швидкісним трамваєм – за лініями відповідно до затверджених в установленому порядку транспортних схем міст (регіонів).
- (51) Згідно з частиною першою статті 7 Закону України «Про міський електричний транспорт» державна політика у сфері міського електричного транспорту проводиться на засадах:
- доступності транспортних послуг для усіх верств населення;
 - пріоритетності розвитку міського електричного транспорту у містах з підвищеним рівнем забруднення довкілля та курортних регіонах;
 - створення сприятливих умов для виробництва вітчизняного рухомого складу та його удосконалення;
 - безбиткової роботи перевізників.
- (52) Статтею 11 цього Закону встановлено, що відносини замовників з перевізниками регулюються законодавством, а також договором про організацію надання транспортних послуг.
- (53) Згідно з частиною другою статті 14 Закону України «Про міський електричний транспорт» установлення тарифів на проїзд у транспорті здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення безбиткової роботи перевізників та забезпечення захисту малозабезпечених громадян. У разі встановлення рівня тарифу, який не покриває витрат, пов'язаних з перевезенням пасажирів, втрати перевізника компенсуються уповноваженим органом, яким затверджуються тарифи, за рахунок коштів відповідних бюджетів.
- (54) Згідно зі статтею 93 Договору ЄС допомога суб'єктам господарювання визнається сумісною з положеннями Договору ЄС, якщо вона забезпечує потреби координації транспорту або якщо вона є відшкодуванням за виконання окремих зобов'язань, притаманних поняттю громадської послуги.
- (55) Пунктом 5 преамбули Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23.10.2007 про послуги громадського транспорту з перевезення пасажирів залізницею і автомобільними шляхами (далі – Регламент) встановлено, що компетентні органи держав-членів повинні бути здатними забезпечувати надання послуг громадського пасажирського транспорту, зокрема, шляхом застосування таких механізмів:
- надання ексклюзивних прав на здійснення цих послуг підприємствам – надавачам публічних послуг;
 - фінансової компенсації витрат підприємствам, що надають такі послуги;
 - визначення загальних правил функціонування громадського транспорту, що застосовуються для всіх підприємств.
- (56) Пунктом 27 преамбули Регламенту передбачено, що компенсація, надана компетентними органами для покриття витрат, пов'язаних із виконанням зобов'язання надавати громадські послуги, повинна обчислюватися таким чином, щоб запобігти надмірній компенсації. У тих випадках, коли орган державної влади укладає контракт про надання громадських послуг без проведення конкурентних тендерних процедур,

він повинен визначити чіткі правила для того, щоб розмір компенсації був адекватним з огляду на забезпечення бажаного рівня ефективності та якості послуг.

- (57) Пунктом 34 преамбули Регламенту передбачено, що компенсація витрат надавачам послуг громадського пасажирського транспорту має бути такою, щоб підприємства, відповідальні за надання громадських послуг, працювали на принципах та умовах, які дозволяють їм виконувати відповідні завдання. Така компенсація може визнаватися сумісною з правилами державної допомоги за певних умов. По-перше, вона має надаватися саме для забезпечення послуг, що становлять загальний інтерес. По-друге, для уникнення спотворення економічної конкуренції вона не може перевищувати суму, необхідну для покриття чистих витрат, понесених у зв'язку з наданням таких послуг, з урахуванням отриманого доходу та розумного прибутку.
- (58) Відповідно до статті 2 Регламенту громадський пасажирський транспорт – це послуги загального економічного інтересу у сфері пасажирського транспорту, що надаються громадянам на недискримінаційній та постійній основі.
- (59) Згідно зі статтею 2 Регламенту компенсація за надання громадських послуг означає будь-яку вигоду, в тому числі фінансову, надану безпосередньо або опосередковано компетентним органом влади за рахунок державних коштів протягом періоду виконання зобов'язань про надання громадських послуг або пов'язаних із періодом, в якому ці послуги надавалися.
- (60) Відповідно до статті 4 Регламенту договір про надання громадських послуг повинен містити:
- чітко визначені зобов'язання щодо громадських послуг, які повинен виконувати суб'єкт господарювання, та відповідні географічні зони;
 - параметри, на підставі яких розраховується компенсація, та наявність будь-яких ексклюзивних прав;
 - механізми визначення розподілу витрат, пов'язаних із наданням послуг. Витрати можуть включати, зокрема, витрати на персонал, енергію, витрати на інфраструктуру, технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів загального користування, рухомого складу.
- (61) Тривалість дії договору не повинна перевищувати 10 років для транспортних послуг, що здійснюються автобусами, та 15 років – для послуг пасажирського транспорту залізничними рейсами.
- (62) У разі потреби, з урахуванням умов зносу активів, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків, якщо підприємство закупає ці активи самостійно, які є значними щодо загальних активів, необхідних для здійснення виключно послуг пасажирського транспорту, що підпадають під дію договору. Якщо це обґрунтовано витратами, які впливають із певної географічної ситуації у найвіддаленіших регіонах, тривалість договору про надання транспортних послуг може бути збільшена максимум на 50 відсотків.
- (63) Відповідно до пункту 2 статті 5 Регламенту будь-який компетентний орган місцевого самоврядування, якщо це прямо не заборонено національним законодавством, може приймати рішення про самостійне надання послуг громадського пасажирського транспорту, а також може прямо укладати договори про надання громадських послуг із відокремленими підприємствами, щодо яких орган місцевого самоврядування здійснює такий же контроль, яким він володіє по відношенню до власних підрозділів. Якщо

компетентний місцевий орган влади приймає відповідне рішення, у такому разі застосовується таке:

- при вирішенні, чи здійснює компетентний орган контроль над підприємством, беруться до уваги: ступінь представництва органа влади в керівних або наглядових органах, права власності, вплив та контроль над стратегічними рішеннями підприємства;

- підконтрольні органу влади підприємства, що надають послуги громадського пасажирського транспорту, не мають права брати участь у тендерних процедурах, предметом яких є надання послуг громадського пасажирського транспорту, організованих за межами території компетентного місцевого органу влади.

- (64) Відповідно до частини третьої статті 8 Закону України «Про міський електричний транспорт» органи місцевого самоврядування, зокрема, створюють належні дорожні умови для здійснення перевезень, реалізують заходи з розвитку, вдосконалення та облаштування маршрутної мережі, виконують інші функції щодо створення безпечних умов діяльності у сфері міського електричного транспорту згідно із законодавством.
- (65) Умовами проекту Кредитного договору передбачається закупівля до 40 нових тролейбусів, супутнього ремонтного й діагностичного обладнання до них, модернізація інфраструктури міського електротранспорту та реконструкція депо.
- (66) Оновлення тролейбусного парку міста Полтава, придбання супутнього ремонтного й діагностичного обладнання, модернізація інфраструктури міського електротранспорту та реконструкція депо, що фінансується ЄБРР та на яке надається гарантія Полтавської міської ради, необхідне для поліпшення організації та якості пасажирських перевезень електротранспортом, що є витратами, пов'язаними з наданням послуг, які становлять загальний економічний інтерес.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

- (67) Відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону дія цього Закону не поширюється на підтримку господарської діяльності, пов'язаної з наданням послуг, що становлять загальний економічний інтерес, у частині компенсації обґрунтованих витрат.
- (68) За інформацією, поданою в Повідомленні, КП «Полтаваелектроавтотранс» має право використовувати кредитні кошти, які покриті гарантією, виключно на реалізацію Проекту. Крім того, положеннями проекту Кредитного договору передбачено, що всі товари, роботи й послуги, необхідні для реалізації Проекту, будуть закуплені КП «Полтаваелектроавтотранс» у відповідних підрядників виключно на тендері та на умовах, передбачених правилами ЄБРР.
- (69) Гарантія, яку надає Полтавська міська рада для виконання кредитних зобов'язань КП «Полтаваелектроавтотранс», буде забезпечена місцевим бюджетом міста Полтави, тобто за рахунок місцевих ресурсів.
- (70) До Повідомлення було додано, зокрема:
- рішення Виконавчого комітету Полтавської міської ради від 12.04.2019 № 71 «Про затвердження висновку щодо доцільності залучення кредиту КП «Полтаваелектроавтотранс» від Європейського банку реконструкції та розвитку під гарантію Полтавської міської ради для реалізації інвестиційного проекту «Оновлення тролейбусного парку м. Полтава»,

що відповідає Порядку надання місцевих гарантій;

- договір про погашення заборгованості перед територіальною громадою міста Полтави за виконання гарантійних зобов'язань від 24.04.2019 № 27, який укладений між Бюджетно-фінансовим управлінням Виконавчого комітету Полтавської міської ради та КП «Полтаваелектроавтотранс»,

що відповідає Бюджетному кодексу України та Порядку підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2016 № 70.

- (71) Зобов'язання КП «Полтаваелектроавтотранс» з обслуговування населення чітко встановлені та визначені Законом України «Про міський електричний транспорт», Договором про організацію надання транспортних послуг від 12.11.2012 № 431 та Статутом, затвердженим рішенням Полтавської міської ради від 24.05.2018 (далі – Статут).
- (72) Відповідно до інформації, отриманої в рамках розгляду Повідомлення, наведені в документах розрахунки КП «Полтаваелектроавтотранс» здійснювались на підставі фактичних витрат без урахування необхідності компенсувати витрати, які не належать до витрат міського електротранспорту, зокрема витрати: автомобільного транспорту, їдальні, оренда автомобіля, послуги стоянки, рекламна діяльність тощо. Крім того, наведені витрати, які має компенсувати Полтавська міська рада, були ретельно перевірені Управлінням житлово-комунального господарства Виконавчого комітету Полтавської міської ради. Зокрема, фахівці Полтавської міської ради детально перевіряли витрати, що будуть компенсуватися за рахунок міського бюджету, з урахуванням умов дотримання критеріїв, установлених у рішенні Європейського суду від 24.07.2003 № С-280/00 Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, а саме в частині недопущення надмірної компенсації.
- (73) Відповідно до Статуту, засновником КП «Полтаваелектроавтотранс» та власником його майна є територіальна громада міста Полтави в особі Полтавської міської ради. Предметом діяльності КП «Полтаваелектроавтотранс» є, зокрема, діяльність регулярного електротранспорту.
- (74) Відповідно до Статуту майно КП «Полтаваелектроавтотранс» є власністю територіальної громади міста Полтави й закріплюється за ним на праві повного господарського відання, що відповідає нормам пункту 2 статті 5 Регламенту.
- (75) КП «Полтаваелектроавтотранс» не бере участі в інших тендерах на надання послуг із перевезення пасажирів, що проводяться за межами території компетентного місцевого органу влади, що відповідає нормам пункту 2 статті 5 Регламенту.
- (76) За інформацією, наданою Полтавською міською радою, КП «Полтаваелектроавтотранс» здійснює ведення окремих рахунків для обліку доходів і витрат щодо видів господарської діяльності.
- (77) Враховуючи вимогу частини четвертої статті 263 Угоди, а також пункт 1 додатка до Регламенту, Полтавська міська рада повинна розробити Методику розрахунку

компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до вимог додатка до Регламенту.

- (78) Відповідно до інформації, наданої в рамках розгляду Повідомлення, Полтавська міська рада планує розробку Методики розрахунку компенсації на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, відповідно до частини четвертої статті 263 Угоди, а також вимог, що містяться в додатку до Регламенту (ЄС) № 1370/2007 Європейського Парламенту і Ради від 23.10.2007 про громадські послуги з перевезення пасажирів залізницею та автомобільними шляхами.
- (79) Отже, надання місцевої гарантії для забезпечення виконання боргових зобов'язань за проектом Кредитного договору пов'язані з компенсацією витрат за надання громадських послуг електротранспорту, які є послугами загального економічного інтересу, а тому **не є державною допомогою** відповідно до пункту 2 частини другої статті 3 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».
- (80) Разом з тим слід зазначити, що:
- кредитні кошти, які покриваються місцевою гарантією, повинні спрямовуватись виключно на реалізацію Проекту та не можуть бути використані для здійснення комерційної діяльності КП «Полтаваелектроавтотранс»;
 - використання кредитних коштів, які покриваються місцевою гарантією та спрямовані на реалізацію Проекту, для здійснення комерційної діяльності може містити ознаки державної допомоги.
- (81) Наведені в цьому рішенні обґрунтування та висновки застосовуються виключно для цілей застосування положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та не охоплюють правовідносин, що регулюються Законом України «Про захист економічної конкуренції».

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2017 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631, зі змінами, затвердженими розпорядженням Антимонопольного комітету України від 13.09.2018 № 18-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.11.2018 за № 1337/32789, на підставі інформації, наданої Полтавською міською радою, Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Визнати, що надання Полтавською міською радою місцевої гарантії для забезпечення виконання боргових зобов'язань за запозиченням, залученим комунальним підприємством «Полтаваелектроавтотранс» Полтавської міської ради, для реалізації інвестиційного проекту «Оновлення тролейбусного парку м. Полтава», що передбачена проектом договору гарантії, відшкодування та підтримки проекту між Полтавською міською радою та Європейським банком реконструкції та розвитку, а також проектом Кредитного договору між комунальним підприємством «Полтаваелектроавтотранс» Полтавської міської ради та Європейським банком реконструкції та розвитку, на період з 27.09.2019 по 27.09.2031 **не є державною допомогою відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».**

Відповідно до частини десятої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Антимонопольний комітет України може відкликати прийняте ним рішення, якщо воно прийнято на підставі недостовірної інформації, що призвело до прийняття необґрунтованого рішення, та прийняти нове рішення у порядку, встановленому цією статтею.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ